

Ўзбекистон

adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЬЯТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiga boshlagan e-mail: uzas@mcs.uz

2013-yil 24-may • №21 (4212)

ҚАЛБЛАРГА ЗИЁ УЛАШГАН БАЙРАМ

Пойтахтимизнинг Faafur Fulyom номидаги маданият ва истироҳат боғида 23 — 24 май кунлари "Адабиётта эътибор — келажакка, маънавиятта эътибор" шиори остида ўтказилган республика "Китоб байрами" гўё улкан издиҳомга айланни кетди. Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги, Ёзувчилар уюшмаси, бир қанча вазирликлар ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида ўтказилётган ушбу тадбирда республикамида фаолият кўрсатадиган юзга яқин нашриётлар, матбаа корхоналари, китоб савдоси ташкилотларининг китобларини кўриб нафақат кўзингиз, кўнглигини ҳам яйрайди. Катта саҳнада санъаткорлар томонидан ижро этилаётган мумтоз наволар, куй ва қўшиқлар руҳиятингизга ажаб енгиллик бағишлади.

"Обод турмуш йили" га бағишланган, нуғузли халқаро китоб кўргазмаларида совринли ўринларни эгаллаган китоблартақдимот, китоб муаллифлари, адиб ва шоирлар, китоб графикиси бўйича рассомлар, муҳаррирлар билан ўтказилган ижодий учрашув, самимини суҳбатлардан кейин эса, ободлик кўнгилдан бошланади, деган ўй ўтади калбингиздан.

"Ўзбекистон" нашриёти китоб расталари одамлар билан гавжум. Бир қанча мактаб ўкувчилари ва турил ёшдаги ўртдошларимиздан

ташкис топган катта даврага кўшиламан:

Ҳасанхон қамчи торти, Қамчиси симдай ботти, Бу зарбдан Фирӯзи. Үзини кўйка отди...

— Мен бу достоннинг ҳаммасини ёддан биламан, майлими айтиб берсан, — дейа давра ўртасига шошилади бир ўкувни киз.

Бу ерда "Энг яхши китобон", "Китобхон оила" мавзуларига оид совринли интеллектуал ўйинлар ўтказилётган экан. Қўлига китоблар дастасидан соврин тутқазилган ғолиб қизнинг кўзлари

чакиб кетди. Шоирнинг мисраси хаёлимдан ўтди: "Битта сўз олам аро зинайт бўлар кундир бу кун". Голиб бўлган кизга яқинлашдим.

— Пойтахтимизнинг Учтепа тумани 229-мактабининг 8-синф ўкувчиси Моҳинур Абдураҳмонаваман. Яқинда ўтказилган "Энг яхши китобон" кўрик-танловининг шаҳар босқичида биринчиликни кўлга киритиб, республика босқичига йўлланма олдим. Китоба меҳр кўйиншидама ота-номандам ташқари ўқитувчиларимнинг, айниқса, мактабимиз кутубхоначиси Сайёра опа Сиддикованинг

алоҳида хиссаси бор. Чунки Сайёра опа кутубхонага янги китоб келса, эринмасдан синфларга кириб ўкувчиларга ўша асар ҳақида ахборот беради, бизга кизиқ жойларини ўқиб, гапириб беради.

— Энди Моҳинурни танловнинг республика босқичига тайёрлашмиз, — дэя сухбатимизга қўшилади Сайёра опа Сиддикова. — Моҳинур мактабимизнинг фахри, унинг ўқимаган китоби, ёддан билмаган шеъри, танимagan шоир-ўкувчиси йўқ. Карсл икки кўлдан, дейишади. Нафақат мен, балки Моҳинурга ўшаган китобсевар ўкувчиларнинг китобхонлиги бошқа ўкувчиларга ҳам юқсан.

Мен бири-биридан сўзумдан фикри теран устоз-шогирдан узоқлашаман. Одамлар гуж бўлиб тўплланганча китоб танлаётган Faafur Fulyom номидаги нашриёт китоб растасига шошиладам.

Давоми иккинчи саҳифада.

Муҳимон КОДИРОВ (ЎЗА) олган сурат.

ХАЙР МУАДЛИМ, САЛОМ УСТОЗ!

— Сўнгти қўнғирокни Гулжамол чаларкан...
— Унинг бўйи узун-да?..
— Йўқ, унинг опаси битирувчи, ўзи эса аълочи, шунинг учун...

Альон гуллар очиби ётган йўлак четидан яп-янги сумакчаларини яқинингнада ўзлари учб юрган ҳалинчлардек силкитишиб, живир-живир килиб кетаётган беш-олти қизу ўғил болаларнинг сизу бизга аёй ширин тилда сўйлашаётганини кўриб хотиралар қатидан ёргу манзаралар лип-лип ўтади. Бу тилда "дарс"ни "дайс", "наровни", "найон" деса ҳам бўлаверади. Ҳеч ким кулмайди.

Энгидаги ҳарир либосчаси байни май осмонидаги ол буслутдан тикилгандек, ўзи ҳам, маржон кўзлари ҳам ёнбиг турган кизалоқнинг бетиним ураётган юрагидек чалинёттаган кўнғирок садоси не вақтларки, кулоқлар тагидан кетмайди.

Мўйлаби сабза урган, оппоқ енгисиз кўйллагига соз тушган бўйинбонни хафса-ла билан ўрган ўсмирнинг хаяжони ўзи ҳам, маржон кўзлари ҳам иштирок этиш кўпласада даст кўттарган митти Гулжамолнидан сира кам эмас. Иккисининг юрагидек ҳам улкан ҳайтинг шовури бор.

Кўриниб турган ораста мактаб ҳовлиси кенгайб кетгандек. Бутун олам шу ерга йигилиб, эртаклардай яхши тугаган кунлар оралаб ил олов туйгуларнинг кўз илғамас шарпасини дилларга ташлаган-

дек бир сехри давра ҳамдир бунда.

Ҳаётга чорлөвдек жаранглаган қўнғирок сасини митти юракчалар иккинчи сингфа, муалими қошига шошидан деб туюдилар. Бир эрка хислар, қалбрар тулидриб юборган, ҳали ном кўйилмаган, тоти умрбод юраклардан кетмас туйгулар бошни гангитади. Беихтиёр шодланишлар, некебин күлгулар, илк бор оламга юзма-юз туришнинг севинч ёшлари... худди битирувчи қизлар бўйиндаги маржондек...

Ҳаёт погоналида покиза орзулар сингари ёш юраклар ҳам камол топиб бораверади. Ҳар бир қўнгил ватан кенгликларидан тимсол олиб юксалаверади. Бир мактаб ортда қолаётри. Олдинда янги қадам, янги мактаб — замонавий билим масканлари — лицей ва коллежлар кучок очиб турибди.

"Ҳайр, устоzlар!", "Синфдошлар, ҳайр..." ва ҳаётга қўнғирок чалинган лаҳзадан бошлаб энди бошқа нидо юраклардан кўчади: Ассалом, ҳаётнинг янги тўлқини! Ассалом, устоzlар!

Шу зариф хислар кечишининг ўзи бир достон. Ўзи бир шеърият. Негаки, бунда бир поклик ва озода ўйлар бор. Топ-тоза меҳрлар бор.

Дилрабо ЭГАМБЕРДИЕВА

СОҒЛОМ АЁЛ — СОҒЛОМ КЕЛАЖАК

Хотин-қизларни эъзозлаш, уларга меҳр-муҳаббат кўрсатиш ҳалқимизга хос эзгу фазилатлардандири. Соғлом фарзанд түғилиши, уларнинг баркамол бўлиб вояга этиши, аёлларнинг саломатлигига ҳам боялини. Аёллар саломатлигига ва аёл баҳтилинг тўқислиги, аввало, оила қўрғоннинг мустаҳкамлиги, оила мустаҳкамлиги эса жамият тараққиётининг пойдевориди.

Шу маънода "Ҳаёт учун" кўрқак бези саратони миллий уюшмасининг соғлом турмуш тарзини карор топтириш, саратон хасталигига карши курашиш, муаммона кенг жамоатчилик эътиборини

жалб қилишга қаратилган сайдарахатлари эътирофа сазовор. Жамғарма томонидан амалга оширилётган йирик лойиҳалардан бири бўлган "Ҳаёт учун!" хайрия мафарони ва футбол ўйинлари, аёлларни тиббий текширудан ўтказиши вилоятларимизни ҳам қамрап олаётгани куваонари ҳол. Ушбу лойиҳаларни амалга оширишада тушган маблағлар кўкрак беzi саратони билан хасталанган аёлларни даволаш ва белул тиббий кўриклиар ўтказиш учун сарфланмоқда.

Давоми иккинчи саҳифада.

"НУР СОЯДА ҚОЛМАЙДИ"

Бердақ номидаги қорақалпок давлат мусиқали театрида Кўчкор Норқобил писаси асосида режиссёр Нажиматдин Ансатбоев томонидан саҳналаштирилган "Нур соядада қолмайди" спектаклининг тақдимоти бўлиб ўтди. Тажрибада яшарни ёш актёrlар ҳамкорлигидаги яратилган асар театрнинг замо-

нинг жонли тасвири акс этди. Ана шундай фалсафий мазмунга эга саҳналар асосига курилган спектакл Шабнам, Ойдин момо, Чори бобо каби қархмонларининг Кодир, Кудрат, Йўлдош сингари салбий образлар билан курашиши таъсирида ривожланади. Бу ўринда Шабнам давримизнинг илғор тадбиркор аёли сифатида гавдаланишини таъкидлаш лозим.

— Албатта ҳар бир режиссёр театр репертуарига бадий савиаси юқори спектакларни жамлаштирахат килали, — дейди режиссёр Н.Ансатбоев. — Шоир Кўчкор Норқобил писаси билан ил бора танишганимда унда кўтарилиган фоя, қархмонлар тўйғусининг савимийлиги менинг яхриятта согланади. Бош рол ижрочи Сарвиноз Аннақуловна Шабнамнинг беғубор калби, эзгу тилакларини, янги аср аёлнинг эътиқодини маҳорат билан ифодалай олган. Спектакл тақдимотида ўзбекистон Қархмони, Халқ шоири Абдулла Орипов ва бошқа таникли ижодкорлар қатнашганидан гоят манмун бўлдик. Янги спектакл мимлакатимизнинг бошқа вилоятларида ҳам намойиш этишингежалаштирилган тема.

Янгибай КЎЧКОРОВ

"Ўзбекистонда Европа кунлари"

Замонавий Европа киноси бугун муҳлислар орасида Голливуд комедияларни триллорлари каби машҳур бўлмасада, бадий маҳорати, муаллифлар ёндашви жиҳатдан ҳамиши эътироф қозониб келган. Сўнгти йилларда ўзбек кино илосмандларни ҳам "Олтин гепард" анжумани доирасидан Европа киноининг сара намуналари билан танишиш имконига эга.

БАРЧА УЧУН ҚИЗИҚ ФИЛМЛАР

Бўлаёттири. Куонарли жиҳати, бу йўнайтида ҳамкорлик биргина анжуманини маҳорат билан чекланиб қолаётганини ўтди. Пойтахтимизда шу кунлардан давом эттаётган Европа киноси кунлари ижодий алоказлар қармови яна-да кенгайтанини тасдиқламоқда.

"Ўзбеккино" миллӣ агентлиги хамда Европа итифоқининг юртимиздаги вакиллари ҳамкорлигига ташкил этилган тадбир "Ўзбекистонда Европа кунлари" дастури асосида ўтказилмоқда. Шу ўрцида айтиб ўтиш лозимки, бундай тадбир пойтахтимизда 2010 йили ҳам ташкил этилган. Аммо бу йилги кино асарлар на-мойиши ҳар жиҳатдан янгиликларга бой бўлмоқда. Масалан, лойиҳада иштирок этивчи мамлакатлар сафи кенгайтани. Улар орасида Франция, Германия, Италия каби кино санъати ривожланган мамлакатлар бор.

— Ўзбекистонда Европа итифоқи ўртасидаги ҳамкорлик алоказлари санъат йўнайтида ҳам изил ривожланни бормоқда, — дейди "Ўзбеккино" агентлиги борук директори, таникли режиссёр Жаҳонғир Косимов.

— Таъкидлаб ўтиш лозимки, бундай йирик ижодий лойиҳа Марказий Осиё мамлакатлари орасида илк бора бизда ўтказилмоқда. Шу сабабли унда ҳорижилар купиллар, дипломатик корпус вакиллари ҳам иштирок этиш истагини билдирган. Умид киламизки, яки йиллар ичидаги мазкур ижодий лойиҳа халқаро миқёсдаги йи-

рик санъат анжуманига айланади.

Европа кино кунларининг очилиши маросими пойтахтимизнинг Алишер Навоий номидаги кино саройидаги тадбир "Ўзбекистонда Европа кунлари" дастури асосида ўтказилмоқда. Шу ўрцида айтиб ўтиш лозимки, бундай тадбир пойтахтимизда 2010 йили ҳам ташкил этилган. Аммо бу йилги кино асарлар на-мойиши ҳар жиҳатдан янгиликларга бой бўлмоқда. Масалан, лойиҳада иштирок этивчи мамлакатлар сафи кенгайтани. Улар орасида Франция, Германия, Италия каби кино санъати ривожланни бормоқда, — дейди "Ўзбеккино" агентлиги борук директори, таникли режиссёр Жаҳонғир Косимов.

Ўз мухабirimiz.

ЧИННИГУЛДАН БОЙЧЕЧАККАЧА...

Ўзбекистон ҳудудида 4500 га яқин ёввойи ўсимлик турлари мавжуд. Ёввойи ўсимликлар маданий навларни яратишда қимматли манба ҳисобланади. Шунинг учун ҳам уларнинг йўқолиб кетиши олдин олиши учун бутун дунё олимлари муттасил тадқиқот олиб боришмоқда.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бос Ассамблеяси томонидан 2010 йилнинг "Биологик хилма-хиллини сақлаш йили", деб номланган, ҳар йилнинг 22 май "Ҳалқаро биологик хилма-хиллик куни", 5 июн "Жаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш куни", деб

зариф мактаби таъсисатида ҳам ошироқларни олди. Ўзбекистонда Ҳалқаро биологик хилма-хиллини сақлаш қилишни таъсисатида ҳам ошироқларни олди. Ўзбекистонда Ҳалқаро биологик хилма-хиллини сақлаш қилишни таъсисатида ҳам ошироқларни олди. Ўзбекистонда Ҳалқаро биологик хилма-хиллини сақлаш қилишни таъсисатида ҳам ошироқларни олди. Ўзбекистонда Ҳалқаро биологик хилма-хиллини сақлаш қилишни таъсисатида ҳам ошироқларни олди. Ўзбекистонда Ҳалқаро биологик хилма-хил

Кўп асрли ўзбек адабиёти тарихидаги икки адабий асрни миллий адабиётимиз тарихининг олтин саҳифалари, десак адолатдан бўлали. Агар шу икки асрнинг бироюк Навоий номи билан мунаввар бўлган XV аср бўлса, иккичиси Абдулла Қодирӣ, Фитрат ва Ҷўлпоннинг порлоқ ижодлари билан бошланган ўзбек адабиёти тарихининг янги даври — XX асрдир. Шу икки олтин асрнинг машъяллари бўлган бу адилларнинг ҳар бироюк милий адабиётимиз тарихидаги мўъжизавий воқеа ва ҳар бироюк адабий феноменидир.

Жаҳоннинг бир қатор ривожланган мамлакатларида шундай адабий-маданий феноменлар — Данте ва Шексипир, Хёте ва Бетховен, Диккенс ва Бёрнс сингари адабиёт ва санъатнинг бироюк даргаларига бағишиланган энциклопедиялар — комуслар яратилди. Ўтган асрнинг 70 — 80-йилларида Украина Тарас Шевченкога бағишиланган "Шевченко сўзлиги", Россияда "Лермонтов", Белоруссида "Янка Купала" энциклопедиялари майдонга келди. Сўнгги йилларда эса Киргизистонда "Манас", Озарбайжонда "Дада Кўркут"га ва Россияда Достоевскитга бағишиланган энциклопедиялар дунё юзини курди.

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ ҚОМУСИ

Шу кечакундузда мамлакатимизда Алишер Навоий ва Захридин Муҳаммад Бобурга бағишиланган адабий комуслар устида қизғин иш олиб борилмоқда. Шубҳасиз, бу икки комусни, шунингдек, якинда Тил ва адабиёт инститuti ташаббуси билан бошланган "Абдулла Қодирӣ қомуси"ни яратишга имлий-маданий зарурат талаби билан киришилди.

Бирор ёзувчи ёки санъаткорга бағишиланган маҳсус комус юратиш учун, биринчидан, шу ёзувчи ёки санъаткор ўз халқининг милий маданиятига тархида оламшумул ўзгаришларни амалга ошириб, жаҳон адабиёти ва санъати тараққиётiga ҳам муайян хисса кўшган, иккичидан, унинг адабий мероси тўла босилган ва энг муҳим асрлари бошқа тилларга ҳам таржими қилинб, шу ҳалқларнинг ҳам бадий мулкига айланган, учинчидан, унинг ҳаёт ва икоди мутахассислар томонидан чукур ва ҳар томонлама ўрганилган бўлиши лозим. Абдулла Қодирийнинг ўзбек адабиёт тархида тутган ўрни ва аҳамияти, асосий асрларининг нафакат барча туркӣ тилларга, балки, рус ва немис тилларига ҳам таржима қилинган, ҳаёт, икоди ва адабий мероси ўтган асрнинг 30-йилларидан бошлаб шу кунга қадар изчил ўрганиб келинаётгани ҳам бизга бу улуғ адигба бағишиланган маҳсус адабий комусни юратиш имконини беради.

Шуни мамнуният билан қайд этиш лозимки, Абдулла Қодирӣ ижодини таржими ишини хатарли 30-йилларда устоз Ойбек бошлаб берган. Ундан кейин Иззат Султонов, Маткеб Кўшжонов, Иброҳим Мирзаев, Умарали Норматов, Аҳмад Алиев, Собир Мирвалиев, Шерали Турсиев, Баҳодир Каримов, Алибод Каҳрамонов, Ҳадиҷа Лутфуллаева, Набижон Бокий сингари олим ва журналистлар, шунингдек, адабиёнинг фарзанд ва неваралари Ҳабибулла, Масъуд, Ҳондамир ва Шерон Қодирийлар бу соҳада ибратли ишларни амалга оширилар. Уларнинг фидокорона илмий ва

тарғиботчилик фаолиятлари туфайли ўзбек адабиётшунослигига қодирӣ қомуслик фан тармоғи юзага келди. Биз қодирӣ қомуслик илмига катта хисса кўшган олим ва журналистларнинг давр пўртраналарида ўз қимматини ўйқотмаган асрларидан баракали фойдаланиши ва улардан олина-ҳак адабий-тархий ва адабий-назарий лавҳаларни улар номи билан эълон қилиш ниятидамиш.

"Абдулла Қодирӣ қомуси" устидағи иш қодирӣ қомусларнинг түнгич ва ўрта авлоди ҳаётни тарк этган, Умарали Норматов, Собир Мирвалиев сингари таникли қодирӣ қомуслар кексайлан, қодирӣ қомусларнинг

ахамиятга молик томонлари ва бадиий маҳорати "сир"ларини, адабиётларнинг ўзгаришларга учраган. Бу хол "комус"да адабиётларни матни тарихини беришдан аввал жиддий текстологик (матний) тадқиқотлар олиб боришни тақозо этади.

3. Абдулла Қодирӣ машҳур ҳажви адабиёт сифатида 20 — 30-йилларда "Муштум" журналида кўплаб ҳажвий асрларни ўзлон қилган ва уларни турли тахаллуслар билан имзолаган.

Адабиёт шундай таҳаллусларнинг мавжуд рўйхатларини тўла ва аниқ дейиш кийин. Масалан, "Муштум" тахаллусидан 20-йилларда Қодирӣ қомуси"да адабиётшунослардан ҳамда ўзбек филологияси кулиятини битиргач, бир муддат Бўстонлик туманида гибадатларда она тили ва адабиёт фанидан ўзгувчилагра сабок берди. Лекин ижод иштиёқи уни ўзлигини намоён этиш учун матбуот сари чорлади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади.

4. Абдулла Қодирӣ аксар асрларни матнida тасвир этилган воқеа ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чишини талаб қилади. Шу боис бадиий-имлий ижодни матбага соҳаси билан боғлаб олиб боришни маъқул кўрди. У "Ўзбекистон овози", "Шарқ юлдузи", "Жаҳон адабиётни" газета ва журналида адабиёт танқид ҳамда ёки шахсга оид фикр ёки маълумотдан ташқари бошқа пинҳона фикрлар қатлами йўқ эмас. Масалан, адабиёт шахсга оид ўзбек масалалари назаридан кўриб чи

Носиржон ТОШМАТОВ

АТИРГУЛНИНГ ЙЎҚДИР БАХОСИ

Бетон уйлар дарчаларида
Атиргуллар баҳтини кутар.
Ўз-ўзича булбулдек сайраб,
Автоларда йигитлар ўтар.

Атиргуллар туш кўрар кўп бор,
Гулзорлару бугу роғларни.
Гул ишқидан йиглётган зор,
Булбуллару зарғалдоқларни.

Автоларда йигитлар ўтар,
Умларнинг қизин савдоси.
Атиргуллар баҳтини кутар,
Атиргуллинг йўқдир баҳоси.

Эй, кўхна най, сени чалгандা,
Унгтим-ку бутун болрикни.
Лабларимда сен йиглаганди,
Хис қиласман азиз оғрики.

Кенгликларга учади руҳим,
Күшдек қанот қоқар ўйларим.
Кўтарили кўкка кўнглимни,
Бинафша ялпиз бўйлари.

Самовотнинг чексиз сатҳида
Сузиб юрган оппоқ булутлар.

Бамисоли сув парисидек
Кулогимга оҳиста куйлар.

Харсангларга урилган садо
Титратади қора жарларни.
Толхивичлар тўқиган наво
Эритади музу қорларни.

Дарёларнинг бўйида далли,
Девонафель шамоллар билан.
Шоҳ Машрабининг газалини айтиб
Қалаандардек ёқамиз гулхан.

Офтоб бизга боқар ҳавасда,
Тепамиздра чарх урар күшлар.
Авжи қўзиб, яшил либосда
Мажнунтотлар рақсга тушар...

Руҳим учар, учади тинмай,
Кенгликларга қылар саёҳат.
Лабларимда кўйлётган най
Юрак билан қиласи сухбат.

муҳлат эмас аслида. Бундай осо-
йишта, тўқис шароит ҳам ўз бағри-
да улуғ ижодкорларни етишираёт-
ган бўлса ажабмас. Бу ҳам табии
ва қонуний холат. Саволга қайтиб
шу нарсани алоҳида таъкидлаш ло-
зим: аввал ёзувчининг ўзида эъти-
қодида етарила жон кўйдирмаёт-
ганга ўҳшаймиз. Энг ёмони — ҳис-
сизлик. Фарбда балки иргишилаб
ўйнамок аввалидан одатdir. Амери-
каннинг аввал-бошага эгалари хин-
дулар ҳам ўз одатига кўра иргиши-
лагандир. Бу энди унинг феъли,
ўрганинг расми. Бора-бора тор,
енгил, калта кийимлар урф бўлиб,
харакатлар ҳам бир қадар даҳомил
топган кўринишга кириб, бўксани
ликилтиши дарахасига чиқди.
Ўглими ё қизимиз базн ёки дусти-
нинг тўйида чумчал қўшиқчининг
чумчал қўшиғига боягидаги ликли-
ловчи харакатлар билан ўйнаб кет-
са "оббо" дейиш ўрнига кувватлаб
турдимиш. Тутуркусиз қўшиқка бе-
фарқлик у ёқда турсин, уни тарғиб
қилишга ҳам киришиб, бу ҳам ет-
магандаги чапак қалияпмиз. Даҳомил
лирик қўшиклар яхши, қолгани бе-
кор дейишмиз ҳам маҳдудликлар
балки. Дунё эстрада юлдузлари, ху-
сусан Майлек Жексон иходида ҳам
эзгулика, инсонийлика даҳдор
нималаридир кўрамиз. Ўзимизда-
ги эстрада қўшиклирида одамга
ёқувчи ритмика, авж, эркалш, сев-

ришдек долзарб муаммо буғунги
кун адабини хаммадан ҳам кўпроқ
безовта қиласа керак...
— "Оммавий мадданият" деган
гапни ўзимиз кўп ишлатсан ҳам
унинг таъсири ва бўлғуси асорати
ҳақида етарила жон кўйдирмаёт-
ганга ўҳшаймиз. Энг ёмони — ҳис-
сизлик. Фарбда балки иргишилаб
ўйнамок аввалидан одатdir. Амери-
каннинг аввал-бошага эгалари хин-
дулар ҳам ўз одатига кўра иргиши-
лагандир. Бу энди унинг феъли,
ўрганинг расми. Бора-бора тор,
енгил, калта кийимлар урф бўлиб,
харакатлар ҳам бир қадар даҳомил
топган кўринишга кириб, бўксани
ликилтиши дарахасига чиқди.
Ўглими ё қизимиз базн ёки дусти-
нинг тўйида чумчал қўшиқчининг
чумчал қўшиғига боягидаги ликли-
ловчи харакатлар билан ўйнаб кет-
са "оббо" дейиш ўрнига кувватлаб
турдимиш. Тутуркусиз қўшиқка бе-
фарқлик у ёқда турсин, уни тарғиб
қилишга ҳам киришиб, бу ҳам ет-
магандаги чапак қалияпмиз. Даҳомил
лирик қўшиклар яхши, қолгани бе-
кор дейишмиз ҳам маҳдудликлар
балки. Дунё эстрада юлдузлари, ху-
сусан Майлек Жексон иходида ҳам
эзгулика, инсонийлика даҳдор
нималаридир кўрамиз. Ўзимизда-
ги эстрада қўшиклирида одамга
ёқувчи ритмика, авж, эркалш, сев-

ришдек долзарб муаммо буғунги
кун адабини хаммадан ҳам кўпроқ
безовта қиласа керак...
— Замондош қаҳрамонлар
адабий қиёфасига ёндашганда
уларни қандай тасвирламоқ ло-
зим? Бу, албатта, ёзувчи маҳора-
тига қараб ўз натижасини беради.
Сизнинг замон қаҳрамонининг
ким?

— Рус танқидчилари XIX асрда
"Обломов" асари дунёга келгандарда
у мешчан, машшатпараст, хомсемиз
зотни "ана, замонамизнинг қаҳрамони,
ҳақиқий рус қиёфаси" деб та-
рифлашди. Лермонтов "Замонамизнинг
қаҳрамони" деб кисса ёзган эди,

— Руҳим учар, учади тинмай,
Кенгликларга қылар саёҳат.
Лабларимда кўйлётган най
Юрак билан қиласи сухбат.

Айтматов иходига батафсил сер

солгандага жаҳолатни бутқуп кора-
ланни, Маркесда эса диктаторага,

зўравонликка жон-жаҳди билан

карши турганини сезасиз. А.Коди-
рийда дард, севги — барни изил

алпозда ўйғулнашиб миллий за-
мимга чукур ботиб кеттанини кўра-
миз. Одамлар, Кумушнинг "гунгурт
кора" сочи, ўзбекийдад ховлика
бир хотининг ҳадеб оила шашни
нини иdda килавериши, Юсуфек
хожининг ҳамма нарсага ақли етга-
ни холда истагини амалга ошириш-
га мудом кўли калта келавериши,
Оtabekning бутқуп ахволоти — барни
реалик, жонли ҳаёт, энг муҳими,
ўзимизнинг реал ҳаёт.

Назаримда, сўзини бехуда исроф

килмаслик бугун адабиётда тағин кун

тартибига чиқаёт. Образларимиз

жуда шунгунчлигидан кетганини

ўтизигимиз. Уларга очиқ юз

билан қарашимиз керак.

Профессионализмни, холатни

холатни, сўз, фикр, манзара-
ни ҳам тарзда ифодалашни бариби

рўзини ўзини ўзини ўзини ўзини

юзини ўзини ўзини ўзини ўзини

Ўзбек эстрадаси ярим асрдан кўпроқ тарихий йўли давомида тури жараёнларни бошдан кечириб, бугун услубан ранг-баранг, серқирра, ўзига хос кўринишда намоён бўлмоқда. Табиийки, мусиқий эстрадамизнинг баъзи жанрлари бадин баркамол даражада ривожланган бўлсада, баъзилари ҳанузгача ўз шаклу шамойилини шакллантириш ҳолатидা.

Эстрада жанридаги мусиқий услублар орасида миллий руҳ ва тароватни яқол намоён этувчи йўналишлардан бири — мумтоз хазинализ сарчашмаларидан ўлаштирилаётган ёхуд шу услубда яратилиётган янги кўшик ва наволар талкини алоҳида эътиборни тортади. Зоро, ўзбек эстрада мусиқасида салмоқли ўрин эгаллаб келаётган бу "миллий кўшикчилик" йўналиши бевосита қадриятларимиз, асрлар давомида кўз корачигидек асраб-

ЭСТРАДА МУСИҚАСИ ВА МИЛЛИЙ НАВОЛАР

авайлаб келинган миллий мусиқа меросимизнинг ижрочилик анъана-ларни билан боғлиқ ходисадир.

Аввало, эстрадада "миллий кўшикчилик" йўналиши дегандан ниммат тушунишингиз, ушбу масала билан "миллий эстрада" тушучаси қай даражада узвий боғлиқ-лигини аниқлаб олишимиз даркор. Бугун "миллий эстрада" ибораси ишлатилишида кўпинча айнан миллий оҳангларда ва ижро услубида тараннум этилган, шаклан ва услубан айнанавий ашула маълум тажриба ва кўнникларга эга эканнилари сайдал жараёнда бадин етук эстрада асарлари яратилинг га-ровидир. Бундай муваффакияти сайдал ва ижро талқинлари като-рига консерваториянинг мумтоз айнанавий ижрочилик йўналишини туталлаб, эстрадамизда самарали ижод килган "Нола" гурхининг "Хоҳ инон" (Орифхон Хотамов мусиқаси, Лутфий фазали) ашуласи, хондан Зиёд томонидан тараннум этилган "Сайёра" ашула йўли (Фурқат фазали), "Сарбон" гурху якхони Фарход Саидовнинг фолклордаги самарали изланишларини киритиш мумкин.

Машхур хонанда ва созандалар Расулкори Мамадалиев, Жўрахон Султонов, Юнус Ражабий, Комилхон Отаниёзов, Муроджон Ахмедов, Таваккал Қодиров, Фахридин Умаров ва бошадалар томонидан ижро этилган ашулашларни бугун ёшлар томонидан эстрада талкинида ҳётта қайтариш тажрибаси кең тус олмоқда. Шу талкинилар оркали мумтоз кўшикларга қайта ҳеът баш этилиб, ёшларни буй мусиқа меросими зига яқинлаштириш имкони туғилмоқда. Бу яхши, албатта. Афусуки, ҳар гал ҳам янги эстрада сайдал ва талқинлари оригинал, аси асарлардек тароввати, таъсирли чикмайди, бўзган тингловчи-ларни таажужбага ҳам солади. Бирок бу борада самарали изланишлар келажақда ўз месавини беради, узоқ йиллар давомида тингловчилар хотирасида сакланиб қоладиган энг сара асарлар вужудга кела-ди, деб умид боғлаб қоламиз.

Хусусан, булардан бири асарга замонавий тус ва тароват ато тузвичаранжировка (сайдал) йўлидир. Маълумки, оммавий тилда "аранжировка" (сайдал) деб атальувчи ижодкор шахслар кўпинча ўзининг бадин тафаккури, дидидан келиб чиқсан ҳолда мумтоз ёки фолклор мусиқани "замонавий ли-бос"га буркайди. Фолклор намуналарининг содда ритми, оҳанг ти-

турилди, эстрада жанрида ижоди-и-ходи сайдални сифатидан ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

Шуни айтиш керакки, ижро ва услуб жиҳатидан бир-биридан йирок бўлса-да, миллий заминимизда ривож топаётган, ўзининг турфа кўриши билан фарқланиб келаётган барча (folk-pop, поп, рэп, эстрада жази, ва б.) услублар, оқим ва йўналишлар ўзбек миллий эстрада санъатини ташкил қиласди. Айнан эстрада жанрида мусиқий услублардан фолклор ва миллий айнана-

таснифларни ташкил қиласди.

Аммо, фикримизча, бундай ёнда-шув, ўзбек мусиқий эстрадамизни "миллий" ва "ўзга" йўналишларга бўлиб, кейингиси гёй ташкиларидан кири келган бир сайдал сифатида қабул қилингиз олиб келмоқда. Бундай қарашлар натижасида ҳатто санъаткорлар доирасида "миллий" ва "замонавий" (асосан ўспирин, ёшларбон) оқимида ижро килувчи кўшикчи деб таснифлаш-кени тус олган.

ЎЙНАБ ёзса ҳам, ўйлаб ёзди

Фарона деганда кўз олдингизга лафзи ширин, хушчақча, меҳмоннавоз одамлар келади. Икки фароналик ошна учрашиб қолиша, кўришудан аввал бир пас ҳазил-мутунийба қилиб, кулишиб олишида. Сўнг бир-бираға чуқоч очадилар. Бу, дилкашлик, дилбарлик, зарофат фароналикнинг конида бор. Мамасоли Саримоси ҳам ана шундай "мардуми Фарона"-лардан. У бағдод туманидаги Мирзаобод кишлогоғиди яшайди. Мухаммад Содик тахаллусини хат бошига кўйиб, кулгли ҳангомалар битади. Мана бугун топган-тутгандарини обдон гаъливдан ўтказиби, сайлаб-саралаб сиз билан бизга кўшкүллаб пешшаш килиб турибди.

Не ажабки, китоблар ҳам одамга ўхшаб кетар экан. Батыси сўхтаси совуқ одамлар бўлади, ундайлар билан иккиси оғиз гаплабиши, қочигин келади. Бильакс, чирой ойдай очишилар ҳам борки, уларнинг сўхба-

ти кўнглингизга чирок ёқандек бўлали, дийдорлашиб, хузур топасиз. Мамасолининг ушбу қувноқ мажмусини дилкаш одамга ўҳшатдим. Машхур устозимиз

Доимий ҳамроҳ

иллатларни тўғри нишонга олиши билан ажралиб турди. Мен китобни ўқияпман ёзувчининг жиндай нордон, жиндай қаламнири тасвири туфайли "тўн" кийган турфа қаҳрамонларни тасаввур қилидим. Улар: ҳўжасининг эчкисини тақа дейдиган лаганбардор, устозлик даъво қўялувчи кўрсавод нодон, кунда олиб турмаса кўли кичидиган пораҳур, текин каған топилса ўлишга тайёр товлемаси, қўшишининг кўйи эгиз туғса, безаги тутдиган ҳасадгўй ва хоказо.

Устоз Аскад Муктор гоҳо, "Фалончининг ёзмай қўйганига раҳмат, фалончининг ёзбиг турганига раҳмат", деб кўярди. Бу тагдор нақлдан Мамасолининг ёзи хулоса чиқарола, деб ўйлайман. Ҳар қалай, биз, ҳажванинг муҳислари унинг қалами йўргалашдан тинмаслигини истаймиз.

Каммина, Мамасолидан беш-олти кўйлак ортиқ "тўздиғран" ҳамкасб сифатида унга айтадиган иккиси оғизгина тилагим бор: фурсат фанимат, азизим, отни қамчиланг!

Сайдулла СИЁЕВ

телефон, олти рангли қалам, олти хил ручка... Ҳамма нарса етарлию: энди у киши жиҳанларига биттагина яхши ишлайдиган калла ҳам совақилса, ишлар юришиб кетармиди...

Ёввойи ўт

Табиат xўн ажойиб-да! Ёввойи ўтнинг уруғи кўп, илдизи бақувват бўлади. Унинг ўсиши учун шароит шарт эмас. Қаерда керак бўлмаса, ўша ерда барқ уриб ўзвареди.

ЁШЛИК — МЕТРО

Ёшлик маршрутли такси эмас — ўн олтита одам тўплансин, деб кутиб турдиган, у — метро: "xўн" этиб эшигини ёлади — кетади.

ИНСОН УМРИНИ УЗАЙТИРДИ

Машхур олимимиз ...ев жуда оз — 35 йил умр кўрди. Аммо шу кўса умрида фанни улкан қашфиёт билан бойтди. У инсон умрини узайтириш йўлларини қидириб топди.

Кўргазма запарода

танинг ижодкорлардир. Шу боис адабиёт ва санъат ахли вакилларининг бунёдкорлик фаолияти фоторассом ижодида нозик қадриятлар тимсолига айланади.

Адолат Қўлдошева

Кўргазма доирасида Нодир Норматовнинг "Биссот" салланма китоби ва "Кўзгудаги икковлон" романни тақдими ҳам бўлиб ўтди. Унда сўзга чиқсан таҳникли адабиётшунос Иброним Гафуров, фолклорнус олим Тўра Мирзаев, Улугбек Ҳамдам маскур асарнинг ўзига хос жиҳатлари ҳақида фикр юритиши, шу билан бирга бундай тадбирлар рассом ва ўзувчilar ўтсадиги ҳамкорликни янада мустаҳкамланишига хизмат килишини таъкидлadi.

Ўзбекистон Республикаси

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги
Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти
бўш (вакант) ўринларга кафедралар бўйича кафедра мудири,
профессор, доцент, катта ўқитувчи лавозимларига танлов
эълон қилади:

«Халқ иходиёти ва анъанавий кўшиқчилик» кафедрасига кафедра мудири (1), катта ўқитувчи (1), «Ахборотлаштириш ва табиий фанлар» кафедрасига доцент, (1), «Ихтимоий-таддии-гуманитар фанлар» кафедрасига катта ўқитувчи (1), «Саҳна нутиқи» кафедрасига катта ўқитувчи (1), «Мусиқали, драматик театр ва кино санъати» кафедрасига катта ўқитувчи (1), «Вокал» кафедрасига катта ўқитувчи (1) ўринларига

танловда иштирок этиш учун қўйидаги ҳужжатлар

тақдим этилиши лозим:

1. Ректор номига ариза;
 2. Ишловчанинг шахсий варакаси;
 3. Маълумоти, илмий даражаси, илмий унвони ҳақидаги диплом нусхалари;
 4. Паспорт нусхаси;
 5. Илмий ишлар рўйхати (илмий котиб томонидан тасдиқланган ҳолда);
 6. Малака оширилган тўғрисидаги гуваҳнома нусхаси.
- Хужжатлар эълон чиқсан кундан бошлаб 1 ой мuddатda қабул қилинади.

Манзил: Миробод тумани, Мироншоҳ к., 123-йи.
Телефонлар: 255-88-17, 255-16-08.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВА СПОРТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР ЮШМАСИ

ҲОММӢ: "МАҶСУСОТ ТА҆҆ЛУВЧИ" АКЦИОНДОРИК КОМПАНИЯСИ

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91
Котигибат — 233-49-93

Танқид ва адабиётшунослик бўйами: 233-58-86
Ижтимоий ҳаёт бўйами: 233-57-42

Санъат бўйами: 236-56-48
Назм ва наср бўйами: 233-58-60

МАЪНАВИЯТ

ИХТИРО

Илмий текшириш институтининг ходимлари кўп йиллардан бери ҳам бўлмай келаётган муаммони аниқлашиди. Шаҳар адогидаги бир идора ходимлари канадай иш билан шуғулланишини билиб беришиди. Улар бир соат саломлашиши, бир соат чой ичишиди, бир соат ишлашиди, бир соат тушлиқ қилишади, бир соат бозорларда юришиди. Чой ичиш кроссворд ечиши, шахмат ўйнаш билан алмашиди тураркан. Гоҳида чой ичиш, овқат ейиш чойхонага кўчирилар экан.

БУ КИТОБЛАРНИ ЎКИНГ

"Фиску фасод" нашриёти яқинда барча заҳ уйларда ётган иғоворгарларни хушнуд этди. Икки томдан иборат "Фийбатнома" нашр этилди. Унинг муаллифи Ҳасадулла Фийбатула. Авторнинг иғво, тумат, бўхтон соҳасидаги ўтизиллик курашлари натижасида "Фийбатнома" майдонга келди. Китобга ёш рассом Бўхтонга Фурбатова ранг-баранг, қизиқарли суратлар ишлаган. Бу борада асосан қора, кўк ранглардан жуда унумли фойдаланилган. Гийбатчилар сизнома мўлтубларни ўтизилганни тиражи аниқ белгиланмаган. Китобнинг нарихи кўрсатилмаган. Чунки китоб уч кишининг ёстиғини курифтган гийбатчига текинга берилади.

КАМТАРПИК

"Бу қабрда ўт ўчирувчилар жамияти аъзоси, хизмат кўрсатган тош терувчи, ўл текисловичлар жамиятининг фахри аъзоси, ариқ-зорув тозалаш аълочиси Мирзамаликбоялижон Мирзакутбиддинхўжаеви Салоҳиддиналихўжаевин оталари мангуга бош кўйиб ётидилар".

КИТОБХОНДАН ХАТ КЕЛДИ

Асрарлар дўёнин пештахталарида чанг босиб ётган ётганнома нашриётта хат келди. "Мирмаҳмутали Миралихўжанинг китобини кўп босинглар. Яхши китоб. Қоғози қалин. Уни уч марта ишлатсам явлади. Гўзар носпурши Алиеп".

КОЛЛЕКЦИОНЕР

— Сиз ҳам колекцияга кизикасизим?
— Йўк, бу иш билан хотиним шуғулланади.
— Айтмолаймизи, у киши нималарни колекция қилади?
— Уми? У... аёлларнинг қиммат, топилиши қийин, аслида кераксиз кийим-кечакларни тўплайди.

Муҳаммад СОДИК

“ШАРҚ – СЕН ВА МЕН”

Пойтахтимиздаги "Маданият ва санъат кўргазмаси" залида "Шарқ – сен ва мен" номли кўргазма очилди. Унда Ахмад Бобоевнинг рангтасвир ва Наталя Доманцевичнинг кулолчилик даори асрарлар намойиш этилмоқда.

А.Бобоев турли афсона ва ривоятлар хамда кундузлик хайдимилига дахл орека-ходисаларни содда, равон талкин этган. Унинг ҳар бир асарида мавзу ва ранг ўзаро ўйнун кўлланган. Манзараларни портретларда ҳақрамонларнинг самимий нигоҳлари эътиборни тортиди. "Девор ортида" асарида дўлти тикувчи қиз ва унга ошик йигит тасвирланган. Бир қаранганд, йигит дўлти соти олмоқчилик, аслида унинг нигоҳида кизга мөхри акс этган. Манзарадаги боя, фарқ пишган

беш турдаги ҳалқаро соврини кўлга киритган.

Таникли кулол ва ҳайкалтарош Наталя Доманцевич антик давр ва замонавий кулолчилик санъатларини ўйнуплаштиришга ҳаракат қиласди. "Ахина гул", "Суғдёна", "Момакаймок", "Баҳор" ва "Кирғиз келини", "Жаннат күшлари" каби композицияларида аёл қалбининг силри кеминмалари тананном этилди. Оддий ёғочдан ясалган малаксиймоз қизнинг образи томошибинлар ва мутахассислар эътироғига сазовор бўлди. Тури гуллар шакли билан беzaатилган лаган ва лиқопчаларда аёл меҳр-муҳаббати акс этган. Наталя ёғоч, шамот, темирга жило берили, жозибали санъат асрарлар яратмоқда. Н.Доманцевич кўп йиллардан бери болалар бадий этилмоқда.

А.Бобоев афсона ва ривоятлар хамда кундузлик содда, равон талкин этган. Унинг ҳар бир асарида мавзу ва ранг ўзаро ўйнун кўлланган. Манзараларни портретларда ҳақрамонларнинг самимий нигоҳлари эътиборни тортиди. "Девор ортида" асарида дўлти тикувчи қиз ва унга ошик йигит тасвирланган. Бир қаранганд, йигит дўлти соти олмоқчилик, аслида унинг нигоҳида кизга мөхри акс этган. Манзарадаги боя, фарқ пишган

мевалар томошибинларни бир зум болалик даврига қайтаради. "Кўл", "Бобил кўйилари", "Пуши эмғир", "Тилим", "Иўқолган бош кийимлар баги", "Истак" каби асрарларда кийимларни иходий ҳамкорлиги санъат мухлисларига бир олам севинч багишилаши шубҳасиз.

С.КОСИМОВА,
Алексей ПОПОВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги "Ўзбектеатр" иходий-ишлаб чиқарыш бирлашмаси Театр иходкорлари уюшмаси аъзоси

Кўрмас МАЖИДОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чукур таъзия изҳор этиади.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 13.06.2007 йил 0283-рекам билан рўйхатта олинган. Адади — 6450 Буюртма Г — 544. Ҳажми — 3 босма табок А-2. Нашр кўрсатничи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3 5

Софлиғанг — бойлиғинг...

Қўқламги толиқишишнинг шифоси

Баҳор охирлаб, кўёш ўтиқир нурларини соча бошлаши билан одамларнинг кайфияти кўтарилади. Бироқ бу паллада организма дармондорилар тақиғати боис, одамни уйқу босиб, дармонсизлик сезилиши ҳам мумкин. Йилнинг айни шу мавсумда тетик ва бардам бўлиш учун қандай овқатланган маъкул? Парҳезшунон олим В.Конищевнинг таътидалиши, бундай пайдай ҳайвонот оқислариди. В.Конищевнинг айланади, 12 ва D дармондорилари, тегири, мид, яшава бошақи фойдалар бўйида маддадлар бўйида неъматларнинг килиш зарур. Ерма бу бошқи экинларининг донги ҳам оқисларга бой. Бироқ бундай тез пишадиган бўтқалардан кўра, аньянавий усу